

Socialdemokraternas förslag till drift- och investeringsbudget för Värmdö kommun 2018

Trygg välfärd för friare värmdöbor.

Innehållsförteckning

Inledning	2
Sammanfattning driftbudget	4
Kommungemensamt	5
Kommunfullmäktige	6
Överförmyndarnämnden	7
Kommunstyrelsen	8
Utbildningsnämnden	16
Kultur- och fritidsnämnden	21
Socialnämnden	24
Vård- och omsorgsnämnden	28
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden	33
Näringslivsnämnden	35
Tekniska nämnden	37
Taxefinansierad verksamhet	39
Bilaga 1: Investeringsbudget	42
Bilaga 2: Finansiering av reformer	46

Inledning

Politik gör skillnad. Tolv år med moderat styre har satt sina spår. Ambitionen har säkerligen varit bra, men resultatet är tyvärr i många stycken inte tillfredsställande. De största utmaningarna finns fortfarande i skolan men även välfärden brister när äldre inte får den omsorg och vård de behöver, funktionsnedsatta står utan stöd vi anser att de är berättigade till och alltför många är utan bostad och jobb.

Resan mot framtiden börjar idag, och den börjar i förskolan och skolan. Därför fokuserar Socialdemokraterna i sitt förslag till budget på skolan. I Socialdemokraternas Värmdö ökar kunskapsresultaten i en stimulerande och trygg miljö. I Socialdemokraternas Värmdö är skolan en plats där alla elever har möjlighet att förverkliga sina drömmar oavsett bakgrund. En plats som gör dem till fria, kloka och medskapande samhällsmedborgare som förbereds för att bära framtidens utmaningar. Nyckeln till trygga barn och goda kunskapsresultat är kunnig och engagerad personal, som får långsiktiga och rätt förutsättningar. I Värmdö behövs fler utbildade lärare med bättre arbetsvillkor och en lön som attraherar de bästa lärarna.

Men det är inte bara skolan som står inför utmaningar. Kommunens välfärdsverksamhet har under lång tid varit underbudgeterad. Det har måhända inte varit en medveten strategi av den moderatledda alliansen. Men det har i vissa delar fått ödesdigra konsekvenser. Äldre får tyvärr inte den vård och omsorg de behöver. Det saknas äldreboenden, gruppboenden och korttidsboenden. Hemtjänsten har nästintill omöjliga förutsättningar att genomföra sitt arbete för att ta hand om äldre. Bristande styrning och underbudgetering har till och med lett till att äldre tvingas bo i containerliknande boenden under renoveringen av Gustavsgården. Besparingar och dålig ledning och styrning har också drabbat assistans och ledsagning för funktionsnedsatta värmdöbor. Och socialtjänsten dras med stora problem att rekrytera personal, arbeta med förebyggande insatser och hjälpa dem som har det allra svårast i Värmdö.

Vi fortsätter därför att prioritera extra medel även till vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden. Besparingarna måste upphöra. Vi genomför en stor satsning på bättre mat till våra äldre inom särskilda boenden och hemtjänsten. Vi vill avskaffa minuthetsen i hemtjänsten för en friare och mer människovänlig verksamhet. Vi prioriterar resurser till konkret planering av nya särskilda boenden och gruppboendestäder.

Välfärdssamhället bygger på en grundläggande inställning om alla människors lika värde och en solidaritet med andra. Det är skapat för att jämna ut människors förutsättningar, minska klyftor och möjliggöra för alla att nå sina drömmars mål. Välfärd finns för att ge trygghet. Välfärd är därför inte bara skola, vård och omsorg. Det handlar också om samhällsplanering - mötesplatser, ljussättning, övergångsställen och gångbanor - och trygghet på gator och torg.

Värmdö är ett relativt lugnt samhälle med få stora slitningar. Ändå upplever många en otrygghet när de rör sig ute i till exempel centrumområdena sent på kvällarna. Polisens minskade synliga närvaro har bidragit till den känslan. I bland annat Landskrona och Uppsala har kommunerna

finansierat egna ordningsvakter, så kallade trygghetsvakter, och vi vill nu lyfta upp modellen och införa den i Värmdö. Vi fortsätter satsa på ljussättningsprogram för tryggare utemiljöer.

Det finns inget egenvärde med hög skatt. Värmdöborna betalar fortfarande relativt hög skatt om man ser till Stockholmsregionen som helhet. Vi socialdemokrater har kritiserat den moderata kommunledningens stora skattesänkningar under den innevarande mandatperioden. Vi är fortfarande kritiska till oreflekterade skattesänkningar eftersom de genomförs utan försök till motsvarande effektiviseringar eller omprioriteringar, och med alltför liten hänsyn till betydelsen av att prioritera investeringar i skola och omsorg. Vi har också sett hur investeringarna har ökat på ett sätt som vi upplever är olyckligt.

Eftersom det alltså finns problem med en omfattande byråkrati och felprioriteringar, föreslår vi oförändrad skatt 2018 i kombination med stora omprioriteringar av kommunens användning av intäkterna. Vi föreslår kraftiga effektiviseringar av medel som historiskt aldrig har använts annat än att täcka underskott i andra nämnder, såsom outnyttjade projektmedel och reserver, för att frigöra resurser till skolan och välfärden.

Vi ser helst först en ordentlig effektivisering av kommunbyråkratin, friskare anställda och en lägre investeringstakt i sådant som inte är kärnverksamhet, innan vi behöver diskutera behovet av att höja intäkterna. Under nästa mandatperiod måste vi också nå en ny enighet om kommunens överskottsmål för att klara långsiktiga investeringar och amorteringar av skulder. Socialdemokraterna vill med det här budgetförslaget skicka en tydlig signal om att oavsett ekonomiska förutsättningar kommer vi alltid att prioritera välfärden.

Värmdö kommer också att få stora statsbidrag efter att den S-ledda regeringen har sanerat stora budgetunderskott och nu skapat utrymme att genomföra omfattande välfärdsinvesteringar, sammanlagt omkring 40 miljarder. Det är en medveten prioritering av finansministern för att landets kommuner, som har stora demografiska utmaningar, ska slippa höja skatten. De statliga reformerna kommer att bidra till Värmdös välfärd och understödja de förslag som finns i vår budget. Därför är det angeläget att kommunen använder pengarna till det de är avsedda för och inte till andra utgifter eller för att bättra på resultatet. Till exempel ökar bidraget från välfärds miljarderna från 15,4 mnkr till 19,4 mnkr - pengar som finns för att stötta skola och omsorg. Byggbonusen gav Värmdö nästan 9 mnkr 2017 och den finns kvar. Det kommer därutöver investeringsstöd för bostäder, stadsmiljöavtal som kan bidra till bland annat cykelvägar, etableringsstöd för matchning och validering, pengar för att sanera hav och jobba mot övergödning, upprustning av skollokaler och utemiljöer, stöd till eftersatta områden, fjärrundervisning och lanthandelsstöd.

Sammanfattning driftbudget

	KF 2017	Kommun- direktör 2018	Allians 2018	S ram 2018
KF Kommunfullmäktige mm.	-7,10	-8,80	-8,84	-8,84
ÖFN Överförmyndarnämnd	-3,10	-3,10	-3,07	-3,07
KS Kommunstyrelse	-173,40	-177,40	-180,94	-166,94
UN Utbildningsnämnd	-1 139,80	-1 184,50	-1 184,47	-1 218,47
KFN Kultur och fritidsnämnden	-113,60	-116,60	-116,57	-112,07
SN Socialnämnd	-170,90	-180,80	-181,78	-186,88
VON Vård och omsorgsnämnd	-435,70	-466,10	-466,05	-475,65
BMHN Bygg, miljö och hälsoskyddsnämnd	-6,60	-6,70	-6,75	-7,18
TN Teknisk nämnd	-39,30	-45,20	-45,26	-42,87
NLN Näringslivsnämnd	-41,70	-42,30	-42,27	-42,87
Nämndernas nettokostnader	-2 131,20	-2 231,50	-2 236,00	-2 264,85
Pensionskostnader	-49,60	-45,80	-45,80	-45,80
Fastighetsskatt och övriga kostnader	-2,00	-2,00	-2,00	-2,00
Intern ränta	42,00	43,00	43,00	43,00
Riskpremie fastigheter	20,00	0,00	0,00	0,00
Övriga intäkter	1,00	1,00	1,00	1,00
Statsbidrag maxtaxa och kvalitetsbidrag	15,10	15,10	15,10	15,10
Infrastrukturstöd skärgård	-6,70	-6,80	-6,80	-6,80
Hamnfastighet	0,00	-5,00	-5,00	-5,00
Centrala Gustavsberg	-2,00	-5,60	-5,60	-5,60
Centralt avsatt utrymme, volymer	-10,00	-10,00	-10,00	0,00
Centralt avsatt utrymme, konjunktur	-5,00	-5,00	-5,90	0,00
Effektivare organisation	0,00	0,00	0,00	0,00
OH-kostnader				2,00
Frisknärvaro-satsning				1,00
Besparing tjänstebilar				0,50
Verksamhetens nettokostnader	-2 128,40	-2 252,60	-2 258,00	-2 267,45
Kommunalskatt	1 963,00	2 072,80	2 072,80	2 072,80
Inkomstutjämningsbidrag	20,10	65,20	65,20	65,20
Kostnadsutjämningsbidrag	100,30	117,10	117,10	117,10
Regleringsposten	-9,70	-7,90	-7,90	-7,90
Kommunal fastighetsavgift	91,90	112,40	112,40	112,40
LSS-utjämnings	-40,10	-42,30	-42,30	-42,30
Välfärdsmiljoner S-MP-regeringen	0,00	6,70	6,70	6,70
Summa skatter och utjämningsystem	2 125,50	2 324,00	2 324,00	2 324,00
Finansiella intäkter	5,50	5,50	5,50	5,50
Finansiella kostnader	-44,00	-39,00	-39,00	-39,00
Summa finansnetto	-38,50	-33,50	-33,50	-33,50
Årets resultat exkl VA och RH	-41,40	37,90	32,50	23,05

Kommungemensamt

1. Kommunens budgeterade resultat 2018 föreslås ligga på +23 mnkr.
2. Den kommunala skattesatsen i Värmdö kommun fastställs till 19,18 kr för 2018.
3. De direktiv för nämndernas verksamhet som redovisas under respektive nämnd i Socialdemokraternas budgetdokument under rubriken "Reformförslag 2018" fastställs.
4. Nämnderna ges i uppdrag att upprätta detaljbudget och i denna besluta om effektmål.
5. Budgetregler godkänns i enlighet med bilaga 5 i kommundirektörens budgetunderlag med konsekvensändringar av Socialdemokraternas budget.
6. Respektive nämnd bemyndigas att inom ramen för sin budget bevilja bidrag till organisationer inom sitt verksamhetsområde med uppräknings med högst 1 %, om inget anges.
7. Investeringsbudgeten fastställs för år 2018 med i förekommande fall anslagsbindning på objektsnivå enligt bilaga 6 i kommundirektörens budgetunderlag med konsekvensändringar av Socialdemokraternas budget.
8. Projektbudget för Gustavsbergprojektet enligt bilaga 6b godkänns.
9. Samtliga nämnder uppmanas att inom ramen för respektive ansvarsområden aktivt medverka i utvecklingen av Gustavsbergprojektet.
10. Taxor och avgifter fastställs för kommunens verksamheter enligt bilaga 8 i kommundirektörens budgetunderlag med konsekvensändringar av Socialdemokraternas budget.
11. Reavinster som skapats genom försäljning av kommunal mark och andra fasta tillgångar får inte användas till finansiering av kostnader i den kommunala driftsbudgeten utan ska antingen användas till nya investeringar eller till minskning av kommunens ackumulerade skuld.
12. Generella statsbidrag får inte användas till annat än ändamålet de är avsedda för. De skall komplettera den kommunala driftsbudgeten och gå till utgifter i den kommunala verksamheten för att undvika behov av skattehöjningar. De ska inte gå till minskning av kommunens ackumulerade skuld, till resultatet eller till skattesänkningar.
13. Konjunktur- och volymreserverna sätts till 0 mnkr år 2018 för att gå till behov inom skola och välfärd.
14. Kommunstyrelsen har under 2018 rätt att nyupplåna, d v s öka kommunens låneskuld hos kreditinstitut, till en sammanlagd skuld om maximalt 2 800 mnkr.
15. Kommunstyrelsen har under 2018 rätt att omsätta lån, d v s låna upp belopp motsvarande de lån som förfaller till betalning under år 2018.
16. Kommunstyrelsen har rätt att ha en checkräkningskredit för koncernen om 150 mnkr, dvs. samma belopp som 2017.
17. Kommunen ställer borgen, såsom för egen skuld, för VärmdöBostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett högsta lånebelopp om 110 mnkr, motsvarande beräknad resterande borgen per 2018-01-01.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är det beslutande organet för ärenden som är av principiell karaktär eller av större vikt för kommunen samt anger mål och riktlinjer mm. Under 2018 kommer vi att verka för att det demokratiska arbetet förstärks och fördjupas i Kommunfullmäktige och i kommunen som helhet.

Ekonomi

Med tanke på kommunens höga skuldsättning, närmast okontrollerade investeringstakt och stora demografiska utmaningar, i kombination med en tuff situation på kommunens intäktssida, vill vi att fullmäktiges partier tar ett gemensamt ansvar för att trygga Värmdös ekonomiska framtid. Ansvaret för kommunens ekonomi ligger på kommunstyrelsen och där har det startats ett utredningsarbete som tangerar detta. När det är klart tror vi att det vore klokt med en bred parlamentarisk beredning och förståelse för hur kommunens ekonomi kan behöva hanteras på lång sikt. Vi vill därför att kommunfullmäktige tillsätter en parlamentarisk beredning för att ta fram en plan för långsiktig ekonomisk hållbarhet och finansiering i syfte att hantera Värmdös demografiska utmaning, trygga kommunens kärnverksamheter inom välfärden och minska skuldsättningsgraden.

Specifikation till driftbudget Kommunfullmäktige m.fl.

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	7 064	0	7 064
Kommundirektörens underlag till budget 2018	8 835	0	8 835
Alliansens förslag till budget 2018	8 835	0	8 835
<i>Socialdemokraternas förslag 2018</i>			
Socialdemokraternas förslag budget 2018			8 835

Förslag till beslut

18. Kommunfullmäktiges, valnämndens och revisionens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunfullmäktige.
19. Kommunfullmäktige tillsätter en parlamentarisk beredning för att fram en brett förankrad plan för långsiktig ekonomisk hållbarhet och finansiering i syfte att hantera Värmdös demografiska utmaning, trygga kommunens kärnverksamheter inom välfärden och minska skuldsättningsgraden.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden utövar tillsyn över kommunens gode män, förmyndare och förvaltare. Det är en viktig nämnd som syftar till att säkerställa att de människor som har ställföreträdare får sina intressen tillvaratagna.

Överförmyndarnämndens förvaltning är på grund av sin storlek särskilt känslig för förändringar. Därför är ett aktivt arbetsmiljöarbete där medarbetarnas synpunkter tas tillvara särskilt viktigt. Nämnden har tidigare år haft stora problem på grund av personalomsättning och kontinuitet och stabilitet är viktigt för att förvaltningens arbete ska flyta på obehindrat.

Specifikation till driftbudget Överförmyndarnämnden

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2017	4 868	- 1 832	3 036
Kommundirektörens underlag till budget 2018	6 410	- 3 344	3 066
Alliansens förslag till budget 2018	6 410	- 3 344	3 066
<i>Socialdemokraternas förslag 2018</i>			
Socialdemokraternas förslag budget 2018			3 066

Förslag till beslut

20. Överförmyndarnämndens budgetram räknas upp med 1% och fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under överförmyndarnämnden.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har en central roll för att kommunen utvecklas på ett positivt sätt. Här finns ansvaret för en god detaljplanering, för strategiska investeringar och ansvaret att säkerställa att nämnder och styrelser fungerar och fullgör sina uppgifter.

Ekonomi

Med tanke på kommunens höga skuldsättning, närmast okontrollerade investeringstakt och stora demografiska utmaningar, i kombination med en tuff situation på kommunens intäktssida, vill vi att fullmäktiges partier tar ett gemensamt ansvar för att trygga Värmdös ekonomiska framtid. Ansvaret för kommunens ekonomi ligger på kommunstyrelsen och där har det startats ett utredningsarbetet som tangerar detta. Men vi tror att det behövs en bred parlamentarisk uppslutning och förståelse för hur kommunens ekonomi kan behöva hanteras på lång sikt. Vi vill därför att under rubriken "Kommunfullmäktige" att det tillsätts en parlamentarisk beredning för att ta fram en brett förankrad plan för långsiktig ekonomisk hållbarhet och finansiering i syfte att hantera Värmdös demografiska utmaning, trygga kommunens kärnverksamheter inom välfärden och minska skuldsättningsgraden.

Kommunens investeringstakt och skuldsättningsnivå gör det också nödvändigt att överväga försäljningar av vissa fastigheter och tillgångar som ej används i kärnverksamheten och som inte är av central betydelse för Värmdö och dess medborgare på andra sätt. I vårt budgetförslag börjar vi ta de första stegen mot en tydligare och konkret prioritering. Vi gör kraftiga neddragningar i eller skjuter upp investeringar som inte är absolut och akut nödvändiga för kommunens kärnverksamhet. Totalt innebär vårt förslag en minskning av investeringarna med mer än 100 miljoner kronor jämfört med alliansens budgetförslag.

Vi ser fortsatta möjligheter till besparingar av projektmedel som aldrig används, i organisationen som har vuxit med alltför många nya chefsled och förmånsbilsavtal på senare år samt av OH-kostnader och övrig administration.

I det kärva läge som råder kan vi inte avsätta någon ramuppräknings alls till vissa nämnder, vilket i princip alltså innebär besparings- och effektiviseringsåtgärder - dock inte på välfärdsnämnderna.

Samhällsplanering och bostäder

Potentialen för en god samhällsutveckling är stor i vår kommun. Vi lever i en fantastisk skärgårdsmiljö med både tätort som har stolt historia och glesbygd vid skog och hav. Utmaningar saknas inte. Vi behöver samhällsplanera klokt för fler bostäder och arbetsplatser, på rätt ställen. Möjligheterna att kunna röra sig både inom kommunen och vidare måste utvecklas med god kollektivtrafik och ett modernt vägnät. Kommunen behöver ta en mer aktiv roll och bli bättre på att investera i strategiska markområden för framtida behov.

Vår målsättning är uttalad: Det behöver byggas fler hyresrätter till rimliga hyror. Antalet arbetsplatser måste bli fler så att färre behöver pendla. Då får fler tid över till annat än

arbetspendling och påfrestningen på miljön minskar. Det genererar mer liv i vårt samhälle dygnet om och vi, kommunen, blir mindre av en sovstad. Vi presenterar nedan ett stort antal konkreta förslag för hur detta mål ska uppnås.

Vi ser även ett behov av att kommunens dialog med medborgarna om samhällsplaneringen förbättras. När dialogen inte fungerar ser vi resultatet i överklagade detaljplaner och försenade processer. Samtidigt ser vi exempel på andra kommuner som lyckas ha långt större bostadsbyggande än vi med långt färre överklaganden och därmed snabbare processer. Ett strategiskt arbete kring förbättrade medborgardialoger bör därför påbörjas.

I ett snabbt växande Värmdö med nya bostadsområden i känsliga natur- och kulturmiljöer, ser Socialdemokraterna ett fortsatt stort behov av att ny bebyggelse hanteras med stor känsla för arkitektoniska och sociala värden. Därför vill vi alltså att kommunen rekryterar en stadsarkitekt för att planera och styra samhällsplaneringen.

Vi säger nej till kretslopps-/återvinningscentral i Kil. Det är en omotiverat kostsam investering och leder till höga avgifter för avfallsskollektivet. Vi vill att området i stället detaljplaneras för ytterligare arbetsplatsytor, som vi har ett större behov av, särskilt som Ekobacken kan inrymma återvinningscentralen som flyttas från Brunn. Det finns också skäl att uppdatera planprogrammet med att se över bostadsmöjligheterna. Området är intressant sett till Värmdös geografiska utmaningar.

För att underlätta för medborgare och näringsliv i Gustavsbergs hamn, föreslår vi att ytterligare parkeringsmöjligheter tillskapas. Därför föreslår vi utredning av ett parkeringshus, gärna kompletterad med butiks-/näringslivslokaler.

Vi tror inte att lösningen på trafikproblemen på Skärgårdsvägen och Ålstäket löser sig med en förbifart genom Hemmesta storskog. Utgångspunkten för att lösa trafiksituationen genom Hemmesta är för oss trimningsåtgärder där ett reversibelt eller 2+1-körfält är ett alternativ, i kombination med att staten måste ta ansvar för såväl Grisslingrakan som rondellen vid Ålstäket och Mölnvik. Ytterligare bebyggelse omkring Hemmesta handlar om hur vi vill och kan utveckla Värmdö i framtiden, en fråga som ska hanteras i samband med att översiktsplanen revideras under nästa mandatperiod.

Värmdö växer med fler invånare oavsett om vi detaljplanerar nya stora bostadsområden eller inte. Fördelen med detaljplaneringen är att vi kan styra och kontrollera samhällsbygget på ett mer kontrollerat sätt. Här behöver vi göra tuffa överväganden framöver för att tillväxten ska kunna ske socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart.

Socialdemokraterna vill inte lägga ned Ekedalsskolan och vårt huvudalternativ för renovering är att både renovera och bygga nytt. Charlottendal är en placering vi ställer oss bakom i takt med att behoven uppstår, i enlighet med syftet i den sedan länge detaljplanerade tomten.

Ambulanshelikoptern ska tillbaka till Värmdö under 2018. Därför är vi positiva till det arbete som påbörjats i kommunstyrelsen för en permanent placering av ambulanshelikoptern i Värmdö. Vi är beredda att snabbt revidera budgeten för 2018 om det skulle behövas särskilda budgetmedel för en nyetablering av ambulanshelikoptern i Värmdö efter den tillfälliga placeringen i Norrtälje.

Miljö och klimat

Kostnadsutvecklingen inom hämtningen av avfall och slam är inte acceptabel. Situationen med ökande kostnader och låg möjlighet att påverka prisbilden, leder till avgiftshöjningar och kostnader som inte är rimliga. Vi vill se åtgärder som leder till ökad konkurrens, främjad kapacitet, bättre resursutnyttjande och kontroll, lägre kostnader, ökad transparens och effektivare hämtningar med minskad klimatpåverkan.

Vi vill se fler hus i Värmdö byggda av trä. Trä är ett förnybart byggmaterial som ger lägre klimatpåverkan. Värmdö kommun bör därför gå i bräschen för att uppmuntra träbyggnationer genom en träbyggnadsstrategi som ska stötta och uppmuntra byggherrar vid nyproduktion att välja trä.

Ett Värmdö som håller ihop och ger trygghet och livskvalitet

Värmdös främsta tillgång är de som bor i kommunen, både de som bott här länge och de som nyligen kommit hit. För att ta tillvara varje enskild individs kapacitet och förmåga behöver vi ge alla värmdöbor goda förutsättningar till snabb etablering i arbetslivet och samhället. Kommunen och den civila sektorn behöver samverka för att våra nyanlända snabbt ska etablera sig i kommunen. Ett hållbart Värmdö utvecklas bäst tillsammans och i dialog med värmdöborna, varför vi verkar för att utveckla medborgardialoger och ungdomsinflytandet i kommunen.

Sedan polisens omorganisering har den polisiära närvaron minskat på Värmdö vilket påverkar värmdöbornas upplevelse av trygghet negativt. För att öka tryggheten i kommunen föreslår vi kommunala trygghetsvakter som samverkar med polisen.

För att ge värmdöborna den bästa servicen måste våra medarbetare i kommunen må bra. Vi har de bland de högsta sjukskrivningstalen i länet, vilket vi bestämt oss för att förändra. Vi vill att våra medarbetare ska må bra, känna att deras förmågor tas tillvara och att arbetsvillkoren är goda i Värmdö kommun.

För att hela Värmdö ska hålla ihop måste även vår stora och omfattande skärgård få förutsättningar att leva. Avstånd och bostadssituation är en utmaning, liksom kostnader för VA-utbyggnad. Vi föreslår under utbildningsnämnden att fjärrundervisningen fortsätter att utvecklas. Vi vill utreda möjligheten att utlokalisera delar av kommunens verksamhet till öarna, till exempel som ett led i arbetet med digitalisering. Viss handläggning och digital övervakning kan ske på öarna i takt med fiberutbyggnaden. Vi vill under näringslivsnämnden se över möjligheten att skolbyggnaden på Sandhamn i väntan på bärkraftig skolverksamhet utreds som företags-/nätverks-/föreningslokal. Vi vill uppmuntra och stötta lokala VA-kollektiv under bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Vi vill tydliggöra för det allmännyttiga bostadsbolaget Värmdö Bostäder AB att ägaren, kommunen, ser positivt på möjligheten att ta ut vinst för sociala ändamål, till exempel för att anlägga konstgräsplan/spontanidrottsplats och andra sociala lektytor/samlingsplatser i anslutning till sina bostadsområden. Vi vill också att det ska bli tydligare för bolaget att vid renoveringar ska kostnaderna hållas nere.

Socialdemokraterna säger som en konsekvens nej till allianspartiernas kraftiga ökning av kommunstyrelsens budget och föreslår att de extra medel som föreslås för en stor del av de särskilda projekt som planeras som exempelvis kommunikation/varumärke, ekonomisystem och andra politiska projekt finansieras inom ramen för kommunstyrelsens nuvarande budget.

Reformförslag 2018

För att fler värmdöbor ska ha tillgång till en bostad föreslår vi:

- Revidera riktlinjer för exploateringsavtal och markanvisningar så att prissättningen ger möjlighet till sänkta produktionskostnader och därmed lägre hyror. Markanvisningar kan ske mot maxhyror.
- Tydliggör kommunens ambition att säkra tillgång till bostäder för socialt utsatta grupper.
- Utred konsekvenser av sänkt VA-anslutningsavgift för hyreslägenheter för att sänka produktionskostnaderna och därmed hyrorna.
- Påbörja detaljplanearbetet av nya särskilda boenden och gruppboendestäder för att möta de demografiska utmaningarna med en ökande andelen äldre Värmdö kommun.
- Förtäta bebyggelsen i befintliga bostadsområden.
- Gör ett pilotprojekt mellan kommunstyrelsens planutskott, bygg- miljö och hälsoskyddsnämnden och Värmdö Bostäder AB/Rikshem och bygg flerbostadshus i lämpligt förtätningsläge med befintlig infrastruktur direkt mot förhandsbesked för bygglov där detaljplan saknas.
- Utredda möjlighet att bygga ytterligare lägenheter ovanpå befintliga flerbostadshus.
- Ge ägardirektiv till Värmdö Bostäder AB att ha en ambition att hyresgäster inte ska behöva lämna sina hem på grund av social omvandling och kostnadsökningar.
- Påbörja ett strategiskt arbete för effektivare medborgardialoger i syfte att få färre överklaganden av nya detaljplaner.
- Vi vill stoppa spekuleringen vid nyproduktion av bostadsrätter genom att i exploateringsavtal ställa krav på att upplåtande föreningar i sina stadgar inte tillåter vidareförsäljning inom två år från tillträde med högre uppräkningsgrad än KPI.
- Verkställ överenskommelsen att permanenta Värmdökön hos Stockholms Bostadsförmedling så att den inte upplöses efter fem år.
- Ta fram programhandlingar för särskilt boende i Pilhamn 2018 för att vara redo så fort detaljplanen vinner laga kraft.
- Värmdö kommun inrättar en stadsarkitekt för att planera och styra samhällsplaneringen.
- Detaljplanearbetet för trygghetsboendet vid Gustavsgården återupptas omedelbart. Parallellt behöver hanteringen av konceptet trygghetsboenden utredas.

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samverkan med vård- och omsorgsnämnden och tekniska nämnden påbörja planeringen för ett nytt gruppboende i Värmdö för att hämta hem externa placeringar.

För att möjliggöra för fler värmdöbor att vara miljö- och klimatvänliga föreslår vi:

- Placera återvinningscentralen i Ekobacken och inte i Kil.
- Ta fram en strategi för ett tvärsektoriellt miljö-, klimat- och energiarbete i kommunen utifrån kommunfullmäktiges klimat- och miljömål.
- Inför en träbyggnadsstrategi.
- Uppmuntra och stötta lokala gemensamhets lösningar för VA i skärgården och områden där kommunalt VA och PFO-förändring inte sker inom överskådlig framtid.

För att skapa ett tryggt Värmdö med hög livskvalitet föreslår vi:

- Inför kommunala trygghetsvakter i samverkan med polisen för att öka medborgarnas trygghet på lämpliga platser. För ändamålet avsätts 1 mnkr.
- Utveckla arbetet med medborgardialoger och lokal förankring vid viktiga frågor som rör människors vardag.
- Utveckla demokratiarbetet för ungdomar genom ökad samverkan mellan skola och kommun.
- Säkerställa att ambulanshelikoptern blir kvar på Värmdö genom att ordna en permanent lokalisering under 2018. Vi är beredda att snabbt revidera budgeten för 2018 om det skulle behövas särskilda budgetmedel för en nyeatablering av ambulanshelikoptern i Värmdö.
- Utöka arbetsplatsområdet i Kil i stället för att bygga kretsloppscentral åt Nacka kommun.

För att kommunen och fler värmdöbor tar ett socialt ansvar föreslår vi:

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en plan för att ensamkommande asylsökande barn/ungdomar i kommunen som fyller 18 år inte förs över till Migrationsverket i syfte att Värmdö kommun ska ansvara för berörda ungdomar tills de genomgått gymnasiet. I uppdraget ingår även att söka statsbidrag för ändamålet.
- Att det allmännyttiga bostadsbolaget Värmdö Bostäder AB via sin ägardirektiv uppdras att se positivt på möjligheten att ta ut vinst för sociala ändamål, till exempel för att anlägga konstgräsplan/spontanidrottsplats och andra sociala lektytor/samlingsplatser i anslutning till sina bostadsområden.

För att vara en attraktiv arbetsgivare föreslår vi:

- Friskvårdssatsning för personal inom förskola, skola och omsorgen.
- För att bättre ta tillvara medarbetarnas kompetenser och skapa en effektivare förvaltning behöver kommunen ta fram en plattare organisation som låter medarbetarna utvecklas till sin fulla potential.
- Rätt till heltid införs i egen regi-verksamheter som en viktig jämställdhets-, arbetsmiljö- och friskvårdsreform.

Förslag i Allians för Värmdös budget 2018 som vi ställer oss bakom:

- *Plan och exploateringsområdet ges ökade resurser i enlighet med kommundirektörens underlag. Utgiftsutrymmet höjs permanent med 5,4 mnkr, relaterat till projekt i prioriterade förändringsområden, PFO-projekt, och övriga planprojekt samt ökade kapitalkostnader; höjd plantaxa (timtaxan) medverkar med 1,0 mnkr till att skapa utrymme för prioriteringen. Vidare ges ett tillfälligt tillskott 2018, om 2,5 mnkr, i första hand för att täcka kostnader för Ingarökryssat samt saneringskostnader.*
- *Möjliggör bättre digitala lösningar i enlighet med kommunens Digitala agenda för att möjliggöra för fler medborgare att kunna utföra myndighets- och serviceärenden över internet i datorer eller mobiltelefoner. Driftsbudgeten 2018 tillförs 3,0 mnkr för ändamålet.*
- *Utveckla fler gästhamnar. I samverkan med flera andra kommuner och aktörer i Sverige, på Åland och från Finland har Värmdö kommun ansökt om Interreg-bidrag från Central Baltic för att utveckla ett 21 mindre gästhamnar, därav 9 i Värmdö kommun. Projektet benämns SEASTOP. Värmdö kommun tar på sig en övergripande samordningsroll. För medfinansiering avsätts i budget 2018, 2,2 mnkr.*
- *Kommunstyrelsen ges i uppdrag att implementera ett tvärsektoriellt arbete med integrationen av nyanlända.*
- *Kommunstyrelsen tilldelas 0,5 mnkr. Medel reserveras för IOP:er (Idéburet Offentligt Partnerskap) och ska kunna vara sökbara av berörd nämnd inom ramen för den så kallade "Överenskommelsen" för idéburna offentliga partnerskap.*

Specifikation till driftbudget Kommunstyrelsen

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	255 374	-101 945	153 429
Kommundirektörens underlag till budget 2018	278 405	-103 964	174 441
Alliansens förslag till budget 2018	284 905	-103 964	180 941
<i>Socialdemokraternas förslag 2018</i>			
Nej till Tillägg lön och inflation			- 1 525
Ingen särskild reserv			- 5 000
Icke utnyttjade projektmedel			- 5 500
Nej till kompetenshöjande medel			- 3 000
Trygghetsvakter			1 000
Socialdemokraternas förslag budget 2018			166 916

Förslag till beslut

21. Kommunstyrelsens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunstyrelsen.
22. Kommunstyrelsens budget räknas inte upp jämfört med 2017. Samtidigt justeras ramen ned med 0,5 mnkr beroende på sänkta hyror.
23. Kommunstyrelsen uppdras ge kommundirektören mandat att ta fram en plattare organisation för en effektivisering av förvaltningen.
24. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att detaljplanera och markanvisa för nya hyresrätter enligt avtalet med Rikshem, 1 000 stycken till 2020, och därefter för en årlig produktion för att bygga bort bostadskön.
25. Kommunhuset i Värmdö AB ska, via relevant ägarstyrning från kommunstyrelsen, i samverkan med Rikshem ta fram direktiv till Värmdö Bostäder AB innehållande 1) en ambition att hyresgäster inte ska behöva lämna sina hem på grund av social omvandling och kostnadsökningar, och 2) se positivt på möjligheten att ta ut vinst för sociala ändamål, till exempel för att anlägga konstgräsplan/spontanidrottsplats och andra sociala lektyor/samlingsplatser i anslutning till sina bostadsområden.
26. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att stoppa planen på kretslopps-/återvinningscentral i Kil och istället flytta Brunns ÅVC till Ekbacken.
27. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa kommunala trygghetsvakter för att öka tryggheten i kommunens centrumområden, 1 mnkr.
28. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utveckla arbetet med medborgardialoger och lokal förankring vid viktiga frågor som rör medborgarnas vardag.
29. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna en särskild satsning på frisknärvaro för kommunens anställda, med särskilt fokus på personal inom förskola, skola och omsorg.
30. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra rätt till heltid i egen regi-verksamheter som en viktig jämställdhets-, arbetsmiljö- och frisknärvaroreform.
31. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda möjligheten att inom ramen för digitaliseringsutvecklingen utlokalisera delar av kommunens verksamhet till skärgården, till exempel viss handläggning och övervakningstjänster.
32. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en plan för att ensamkommande asylsökande barn/ungdomar i kommunen som fyller 18 år inte förs över till Migrationsverket i syfte att Värmdö kommun ska ansvara för berörda ungdomar tills de genomgått gymnasiet. I uppdraget ingår även att söka statsbidrag för ändamålet.

Utbildningsnämnden

Resan mot framtiden börjar i förskolan och skolan. Vår vision är en jämlik, modern förskola och skola som ger barn och elever goda kunskaper i en stimulerande och trygg miljö där alla elever har möjlighet att förverkliga sina drömmar oavsett bakgrund.

Skolan ska vara en plats där barn och ungdomar får kunskaper, kompetenser och värderingar som gör dem till fria, kloka och medskapande samhällsmedborgare som förbereds för att bära framtidens utmaningar. Det är den viktigaste platsen där vi ges möjlighet att utjämna de olika förutsättningar som vi har fötts med. Det ställer krav på att alla då också klarar skolan och siktar på att lyckas så bra som möjligt.

Vi vill ha trygga barn och bättre kunskapsresultat

Idag finns det utmaningar när det gäller tryggheten och studieron i våra skolor. En av fem känner sig otrygga på högstadiet och ungefär hälften upplever att eleverna respekterar varandra. Tre av fem elever kan fokusera på skolarbetet under lektionerna. Stillasittandet ökar, barnfetma ökar och den psykiska ohälsan bland barn ökar. Det duger inte! **Vi vill att alla barn och elever mår bra, känner trygghet och får studiero.**

Andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6 har sjunkit från 90 procent till 78 procent. Vi ser brister i motivationen på högstadiet (enbart 31 procent i åk 8 instämmer i påståendet att skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära). Närmare en av fem elever i grundskolan uppnår inte kunskapskraven i alla ämnen i åk 9. Femton procent av eleverna i åk 9 är inte behöriga till yrkesprogrammen. En av tre elever på gymnasiet blir inte klar med examen på tre år. Det duger inte! **Vi vill att alla barn och elever utvecklas och når höga kunskapsresultat.**

Nyckeln till trygga barn och goda kunskapsresultat är kunnig och engagerad personal. I Värmdö har vi bra personal, men för att vara en attraktiv arbetsgivare måste vi ta tag i ett antal utmaningar i form av otillfredsställande arbetsvillkor: Många undervisningstimmar, otillräckliga utvecklingsmöjligheter inom kommunen och otillräcklig kompensation för utvecklingsarbete, låg personaltäthet inom förskolan (5,4 barn per årsarbetare, 5,2 i riket), förskoleklass (21,7 elever per årsarbetare, 13,2 i riket) och grundskola (13,6 barn per årsarbetare, 11,8 i riket) och otillräcklig löneutveckling för personal som stannar kvar på skolan och inte byter jobb i konkurrens med Nacka och Stockholm .

När skolpengen till förskola och skola skrivs upp med 1% (som alliansens föreslår) får verksamheterna mycket dåliga förutsättningar att ge personalen konkurrenskraftiga löner (lönerna ökar minst 2,4%). Det innebär i praktiken ett besparingsbeting som drabbar barn, elever och personal. Vi vill ha en stabil, långsiktig och konkurrensmässig utveckling av skolpengen i Värmdö som följer löneutvecklingen i regionen.

En annan utmaning vi vill möta är den låga andelen behörig personal i framförallt förskola (20 procent behöriga förskollärare (39 procent i riket) och fritidshem (13 procent årsarbetare med

pedagogisk högskoleexamen (42 procent riket). För att eleverna ska utvecklas i förskolan och skolan behöver vi rätt personal med god utbildnings och rätt kompetenser. Alla dessa faktorer hänger samman med att Värmdö har bland de högsta sjukskrivningar i länet. Det duger inte! **Vi vill att Värmdö är en attraktiv skolkommun för elever, lärare och personal.**

I Värmdö har alliansen under många år låtit skollokaler och skolgårdar förfalla. Det har under lång tid inte funnits en medveten strategi kring lärmiljöerna och barnens och elevernas utveckling. Ekedalskolan är ett sådant exempel och vi föreslår att i 2018 års budget renovera och bygga ut skolan, medel avsätts för att kunna hantera alternativ 2. Skolgården på Viks skola behöver en extra upprustning. Utemiljöerna för mellanstadiet och högstadiet är också mycket eftersatta. Vi ser också behov av att ytterligare tillgänglighetsanpassa lokaler och gårdar så att alla får en bra skolmiljö. **Vi vill att barn och elever har bra lärmiljöer i förskolan och skolan.**

Reformförslag 2018

För att alla barn och elever ska må bra, känna trygghet och få studiero föreslår vi:

- Satsning på ökad trygghet och studiero i klassrummet och fritids.
- Kompetensutveckling av lärare och resurspersoner i arbetet mot mobbning och kränkningar.
- Satsning på central elevhälsa och resurspool för fler specialpedagoger i förskolan och skolan.
- Mer rörelse i skolan och på fritids: En timmes rörelse per dag under hela skoldagen och satsning på Värmdö simmar- Gratis simskola för skolorna för elever i åk F-3.
- Satsa på god och näringsliv mat i förskola och skola som utgår från ett tydligt hållbarhetsperspektiv samt inleda ett arbete för att minska matsvinnet.

För att alla barn och elever ska utvecklas och nå höga kunskapsresultat föreslår vi:

- Investering i lärarna och ökade resurser till förskola och skola. 3 procentig uppräknings av skolpeng till förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, fritids, grundsärskola och tilläggsbelopp till såväl kommunala som fristående huvudmän.
- Inrätta utvecklings- och kompetensnavet Pedagog Värmdö för förbättrad och systematisk kompetensutveckling, kollegialt lärande och undervisningsutveckling för såväl kommunala som fristående verksamheter.
- Kompetensutveckling av lärare och resurspersoner i NPF (Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar), särbegåvning samt undervisning av nyanlända.
- Förstärkning av studiehandledning på modersmålet samt anpassad studieplan för nyanlända i åk 7-9.
- Satsning på att förstärka resurserna till fjärrundervisning för likvärdig utbildning i skergården.
- Satsning på att alla ska klara gymnasiet. En handlingsplan behöver tas fram samt aktiviteter genomföras för att öka andelen som slutför gymnasiestudierna under tre år. Förslag på förebyggande aktiviteter kan vara att förstärka och tidigarelägga SYV-arbetet

i grundskolan, införa yrkesambassadörer och prao i grundskola, förbättra uppföljningen av elever på individnivå på gymnasiet vid oroväckande frånvaro, initiera en lokal utbildningsmässan för elever i åk 8 och 9.

- Utökad satsning på sommarskola och särskild satsning för förbättring av studieresultat för lågpresterande grupper i grundskola och gymnasium.

För att Värmdö ska vara en attraktiv skolkommun för lärare och personal föreslår vi:

- En stabil, långsiktig och konkurrensmässig utveckling av skolpengen i Värmdö som följer löneutvecklingen i regionen.
- Behörighetsgivande satsning för obehörig personal
- Arbetskläder och skor till förskolepersonalen och fritidspersonalen
- Satsning på förbättrade arbetsvillkor: Rimliga tjänster som ger tid med barn och elever, vidareutbildning och kompetensutveckling på betald arbetstid, vikarier vid utbildningar, goda utvecklingsmöjligheter inom kommunen.

För att värmdöborna ska ha god tillgång till förskole- och skollokaler- och gårdar föreslår vi att tekniska nämnden ges följande uppdrag:

- Upprustning av skolgårdar och skolmiljöer. En stimulerande lärmiljö ger bättre studieresultat och verkar positivt för elevhälsan. Därför investerar vi på en upprustning av förskolors och skolors inomhus- och utomhusmiljöer. Fokus 2018 ligger på åk 4-9 samt på Viks skola.
- Trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid Ekedal och Munkmora
Säkerheten kring våra skolor måste förbättras så att barnen på ett enkelt och säkert sätt kan ta sig till skolan.

(Förslagen om skollokaler och gårdar behandlas av tekniska nämnden.)

Specifikation till driftbudget Utbildningsnämnden

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	2 119 015	-979 200	1 139 815
Kommundirektörens underlag till budget 2018	2 215 122	-1 035 648	1 179 474
Alliansens förslag till budget 2018	2 220 122	-1 035 648	1 184 474
<i>Socialdemokraternas förslag 2018</i>			
Skolpengshöjning till totalt 3%			17 100
Trygghet i klassrum och på fritids			1 000
Kompetensutveckling mot mobbning och kränkningar			500
Central elevhälsa och resurspool			2 000
Rörelse- och simsatsning			4 500
Pedagog Värmdö			1 000
Kompetensutveckling NPF, särbegåvning, nyanlända			800
Fjärrundervisning skärgården			300
Satsning på studiehandledning nyanlända			1 000
Fullfölja gymnasiet-satsning			1 000
Lovskola			1 000
Behörighetsgivande satsning			1 000
Arbetskläder och skor förskola och fritids			1 000
Förbättrade arbetsvillkor			1 800
Socialdemokraternas förslag budget 2018			1 218 474

Förslag till beslut

35. Utbildningsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under utbildningsnämnden.
36. Pengen skrivs upp med 3 procent till förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, fritids, grundsärskola och tilläggsbelopp (17,1 mnkr) i övrigt fastställs peng och ersättningar enligt bilaga 7 i kommundirektörens underlag.
37. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra en satsning på öka trygghet och studiero i klassrummet och fritids som omfattar såväl strategi som aktiviteter (1 mnkr).
38. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra en satsning på central elevhälsa och resurspool för fler specialpedagoger i förskolan och skolan (2 mnkr).
39. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ge barn och elever en timmes rörelse i skolan och på fritids per dag som även inkluderar kostnadsfri simskola åk F-3 (4,5 mnkr).
40. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att satsa på god och näringsrik mat i förskola och skola. Maten ska utgå ifrån ett tydligt hållbarhetsperspektiv. Samtidigt genomförs och analyseras mätningar av matsvinnet i kommunens verksamheter.
41. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att förstärka arbetet med fjärrundervisning i skärgården (0,3 mnkr).
42. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan och genomföra aktiviteter för att alla ska klara gymnasiet (1 mnkr).
43. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra en utökad satsning på lovskola med tydligt fokus på förbättring av studieresultat för lågpresterande grupper i grundskola och gymnasium (1 mnkr).
44. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att förse förskolepersonal och fritidspersonal med arbetskläder och skor (1 mnkr).

Kultur- och fritidsnämnden

Vi vill att Värmdö ska erbjuda ett brett och tillåtande kultur-, friluftsliv-, idrotts- och fritidsliv som är tillgängligt för alla. Vi har idag ett rikt utbud som ger möjligheter för merparten av våra medborgare att ha en aktiv fritid, men vi ser att vi kan nå fler. Vi vill att värmdöborna och det aktiva föreningslivet har god tillgång till idrotts- och kulturanläggningar. Vi vill göra Värmdös friluftsliv och kulturhistoria mer tillgängligt för alla. Vi vill att värmdöborna ges trygghet genom god samverkan mellan kommunen, föreningarna och övriga civilsamhället.

Mycket är bra på Värmdö, men det finns saker att förbättra. Tillgängligheten till ett aktivt kultur-, idrotts- och fritidsliv behöver förbättras så att människor inte begränsas av höga kostnader, funktionsvariationer, ålder, kön var man bor eller var man kommer ifrån. Utbudet är begränsat för vissa målgrupper och vi vill att fler, nya grupper ska få en aktiv fritid samt att vi etablerar nya hallar och anläggningar med hänsyn till både tjejer och killar. Våra idrottsanläggningar och idrottshallar har eftersatt underhåll och vi ser ett tydligt behov av att påbörja planen på upprustning av befintliga fastigheter och planera för nya.

Utlåningen av böcker har minskat sedan bokbussen lades ner och vi vet att läsningen generellt bland de yngre behöver förbättras för att bland annat nå bättre studieresultat.

Upplevelse- och kulturhuset kommer under 2018 inte att tas i drift på grund av de omfattande takrenoveringarna som måste göras. Framtiden för projektet är osäker och i avvaktan på kommundirektörens utredning, väntar vi med vidare investeringar och avsätter enbart resurser för takrenoveringen.

Vår ambition är att värmdöborna och det aktiva föreningslivet ska ha god tillgång till idrotts- och kulturanläggningar varför vi stödjer övertagandet av anläggningarna vid EkvalLEN från föreningsregi. Vi stödjer också inriktning att Ingarö IP övergår i kommunal regi och att övertagandet stärks upp med en utredning kring behov av investeringar samt att investeringsmedel avsätts för 2019 för upprustning av anläggningen.

Upprustning av befintliga konstgräsplaner är en nödvändighet, men för att också utöka kapaciteten, föreslår vi att investeringar görs 2018 för att etablera nya konstgräsplaner och spontanidrottsplaner i Värmdö. Vi prioriterar anläggningar som ligger i anslutning till skolor samt i det expanderande Gustavsberg för att också stärka upp satsningen på mer rörelse i skolan (se utbildningsnämnden). Vi strävar efter att fler värmdöbor ska få en aktiv fritid under en längre tid på året.

Vi stödjer planen på att år 2020 uppgradera grusplanen vid VärmdövalLEN till konstgräsplan, 9 mnkr och vi föreslår i enlighet med anläggningsplanen i "Analys av det långsiktiga behovet av idrottsanläggningar 2017-2013", att uppförande av ett bolltält utreds i anslutning till uppgraderingen av grusplan till konstgräsplan.

Reformförslag 2018

För att Värmdöborna ska erbjudas ett brett, tillåtande och lättillgängligt kultur-, idrotts-, och friluftsliv som når fler målgrupper än tidigare föreslår vi:

- Fritidsbank/Sportotek- Gratis sportutrustning till låns i samverkan med civilsamhället och föreningslivet (0,5 mnkr).
- Initiativet -"Värmdö simmar!" Sim och badprogram för Värmdö.
Vi vill att värmdöborna ska kunna simma och att simning och bad både inomhus och utomhus blir en naturlig del i livet som alla känner sig trygga med. Vi föreslår att kommunen tar fram en simplan i samverkan med föreningsliv, kommunala badbolaget och skolorna för att lägga upp en strategi för ökad simkunnighet. Utbildningsnämnden ges 2,8 mnkr i förstärkt bidrag för att skolorna kostnadsfritt ska kunna erbjuda simundervisning inom ramarna för skolan i åk F-3 som kompletterar initiativet.
- Investera i en "Bokbuss 2.0" för ökad tillgänglighet och läsförmåga (3 mnkr avsätts i investeringsbudgeten).
- Genomföra genusanalyser inför investeringsplaner av anläggningar och hallar.
- Utredda en modell (till exempel finansiering och utbildning) för ett inkluderande kultur- och idrottsliv där verksamheter och föreningar som erbjuder aktiviteter utifrån socioekonomisk bakgrund, genus-, hbtq- och funktionsperspektiv premieras.

För att Värmdöborna och det aktiva föreningslivet ska ha god tillgång till idrotts- och kulturanläggningar föreslår vi:

- Fullfölj övertagandet av Ekvallen och Ingarös idrottsanläggning.
- Verka för att Ekvallenområdet har kvar spontanidrottsytor samt idrottshall för skolidrott.
- Utred förutsättningarna för ett "Mini-Hellasgården" vid Kvarnsjön.
- Etablera 5-manna konstgräsplan på Farstaborg med bibehållen naturgräsplan (3 mnkr i investeringsmedel).
- Etablera en 5-manna spontanidrottsplats i anslutning till Farstavikens skola/ Ekedalskolans skolgård (3 mnkr i investeringsmedel).
- Etablera en 5-manna spontanidrottsplats på Farstavikens skola/Kvarnberget (3 mnkr i investeringsmedel).
- Etablera en 5-manna spontanidrottsplan vid Kyrkskolan på Värmdölandet (1 mnkr i investeringsmedel).
- Utredda möjligheterna att uppföra bolltält i anslutning till uppgraderingen av Värmdövallens grusplan till konstgräsplan.

För att Värmdös friluftsliv och kulturhistoria ska vara tillgänglig för alla föreslår vi följande:

- Etablera ett fritidsbåtsmuseum i Värmdö i samverkan med Sjöhistoriska museet.
- Verka för att etablera ett Taubemuseum i Värmdö.
- Utveckla båtleder mellan natur-, kulturhistoriska intressanta platser med möjlighet till strandhugg och fikapausar.
- Förbättra kommunikationen av utbudet av natur- och friluftsliv, idrott och kultur på nätet, via digitala guider, på skyltar, kartor och annat material.
- Utveckla digitala guider för naturliv och kulturhistoriska miljöer på Värmdö.
- Verka för ett aktivt båtliv och friluftsliv med tillgång till bad. Ta initiativ till ökad samverkan med båtföreningar och samfälligheter för att diskutera tillgängligheten till ett aktivt hållbart båtliv och badplatser Värmdö.

För att Värmdöborna ska ges trygghet genom god samverkan mellan kommunen, föreningarna och övriga civilsamhället föreslår vi följande:

- Verka för ökad samverkan mellan föreningslivet och kommunen för tex ökad trygghet, integration, kvällsöppna hallar och idrotts- och kulturfritids till exempel i form av IOP:er (idéburet offentligt partnerskap).
- Ta fram en utvecklingsplan för motorintresserad ungdom.

Förslag i Allians för Värmdös budget 2018 som vi ställer oss bakom:

- Kultur- och fritidsnämndens budget räknas upp generellt med 1 procent jämfört med 2017. Nämndens kompenseras även för ökade kostnader för internhyror med 1,8 mnkr, i summan ingår utrymme för att betala hyra för föreningshus på Ingarö.
- Ingarö IP, Köp (övertagande av lån) 3 mnkr i investeringsbudget
- Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att utreda en total upprustning av Ingarö IP. Tills vidare upptas år 2019 i investeringsplanen 8 mnkr.
- År 2018 disponeras investeringsmedel i budget 2017, 10 mnkr, för att rusta och reinvestera i Värmdövallens två befintliga konstgräsplaner. År 2020 uppgraderas grusplan vid Värmdövallen till konstgräsplan, 9 mnkr.

Specifikation till driftbudget Kultur och fritidsnämnden

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	166 593	-52 939	113 654
Kommundirektörens underlag till budget 2018	174 090	-57 516	116 574
Alliansens förslag till budget 2018	174 090	-57 516	116 574
<i>Socialdemokraternas förslag</i>			
Fritidsbank/Sportotek			500
Reducerat driftsanslag Porslinsfabriken			-5 000
Socialdemokraternas förslag budget 2018			112 074

Förslag till beslut

45. Kultur- och fritidsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kultur och fritidsnämnden.
46. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med föreningslivet och civilsamhället inrätta en Fritidsbank/Sportotek för kostnadsfri utlåning av sportutrustning (0,5 mnkr).
47. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att under 2018 etablera en 5-manna konstgräsplan på Farstaborg med bibehållen naturgräsplan (3 mnkr i investeringsmedel), en 5-manna spontanidrottsplats i anslutning till Farstavikens skola/Ekedalskolans skolgård (3 mnkr i investeringsmedel), en 5-manna spontanidrottsplats på Farstavikens skola/Kvarnberget (3 mnkr i investeringsmedel) samt en 5-manna spontanidrottsplan vid Kyrkskolan på Värmdölandet (1 mnkr i investeringsmedel).
48. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna att uppföra bolltält i anslutning till uppgraderingen av Värmdövallens grusplan till konstgräsplan.
49. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att investera i en ny modern tillgänglighetsanpassad bokbuss (3 mnkr i investeringsbudgeten).
50. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att genomföra genusanalyser inför investeringsplaner av anläggningar och hallar.
51. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att utreda en modell (till exempel finansiering och utbildning) för ett inkluderande kultur- och idrottsliv där verksamheter och föreningar som erbjuder aktiviteter utifrån socioekonomisk bakgrund, genus-, hbtq och funktionsperspektiv premieras.
52. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att etablera ett fritidsbåtsmuseum i Värmdö i samverkan med Sjöhistoriska museet.

Socialnämnden

Social trygghet är stommen i ett välfärdssamhälle och socialnämnden har att administrera de yttersta skyddsnäten för några av samhällets mest utsatta individer. Tyvärr har Socialnämnden i det välmående Värmdö varit kraftigt underfinansierad i flera år. Det har lett till att det sociala skyddsnätet helt enkelt inte fungerar till fullo och insatserna som görs skulle behöva samordnas bättre även mellan olika nämnders förvaltningar.

Socialnämnden ansvarar även för ensamkommande barn. Detta är ett viktigt uppdrag där nämndens agerande kan underlätta etableringen i samhället. Idag bor många av de som Värmdö ansvarar för inte ens i kommunen vilket försvårar arbetet för handläggaren och etableringen av den ensamkommande.

Som en del i att öka tryggheten i Värmdö vill vi öka närvaron av fältassistenter och fältverksamhet, där Värmdöpolarna och Minipolarna är en central kärna, men det behövs också fler utbildade fältassistenter. Vi ser också ett behov av att utveckla samarbetet med det civila samhället och föreningslivet så att vi tillsammans kan ta oss an förändringar i vår omvärld. Därför vill vi stötta de insatser som olika nattvandrande föreningar och idrottsföreningar gör..

Reformförslag 2018

För att värmdöborna har en social trygghet där de möts med respekt i livets alla faser:

- Nämndens budget uppräknas med 2 procent jämfört med 2017. Därutöver medges kompensation för ökade internhyror med 0,2 mnkr. Denna resursförstärkning ger möjlighet till nyanställningar av socialsekreterare som ger mer tid till varje ärende vilket kan förbättra samordningen. Det minskar även beroendet av konsulter inom förvaltningen.
- Därutöver får nämnden en ramhöjning på 3,4 mnkr. Detta möjliggör bland annat en satsning på arbetsmiljön för socialsekreterarna. Socialsekreterare är ett bristyrke i hela Sverige, vi måste vara en attraktiv arbetsgivare för att behålla våra anställda vilket på sikt ger lägre konsultkostnader och bättre kontinuitet för de individer som ingår i insatserna. Vårt mål är att Värmdö kommuns socialtjänst på sikt inte ska använda sig av konsulter och inhyrd personal alls. För detta krävs genomgripande målmedvetet arbete.

För att personer med socialt stödbehov ska få samordnade insatser som utgår från individens behov:

- Säkerställa socialnämndens tillgång till bostäder som täcker deras behov.
- Ökad samverkan mellan berörda nämnder i både det övergripande förebyggande arbetet och i individärenden. Exempelvis samverkan mellan näringslivsnämnden och socialnämnden för att förbättra återetableringen i arbetslivet.

För att minska värmdöbornas missbruk av alkohol och narkotika:

- Socialnämnden får i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att det förebyggande arbetet i skolorna mot alkohol och narkotika börjar i yngre årskurser. Detta då många redan kommit i kontakt med alkohol och/eller narkotika när det arbetet påbörjas i skolorna.

För att säkerställa att ensamkommande barn och ungdomar får en trygg start på Värmdö:

- Satsa på fler hemmaplanslösningar med bland annat fler HVB-hem i egen regi. Detta är både kostnadseffektivare och ger bättre etablering.
- En informationskampanj för att få fler familjehem genomförs under 2018.

Förslag i Allians för Värmdös budget 2018 som vi ställer oss bakom:

- Individ- och familjeomsorgen volymkompenseras utifrån två ålderskategorier i befolkningen; 0-24 år och 25 år och uppåt, med en beräknad snittkostnad i respektive kategori som grund. Det innebär för budget 2018 en volymkompensation om 3,4 mnkr. Samma modell tillämpas för beräkningen av ramar för 2019 och 2020.
- Under en tid har kostnadstrycket inom flera delar av nämndens verksamhet stigit, beroende på en rad faktorer. En förklaring är snabbt stigande priser för köpta platser. Kostnadsfördyringar berör flera områden, exempelvis socialpsykiatri. Socialnämnden föreslås tillgodogöras ett permanent tillskott av generell karaktär, sammanlagt 5,6 mnkr i budget 2018.
- Socialnämnden ges i uppdrag att förtydliga den ekonomiska redovisningen beträffande fasta och påverkbara kostnader, i syfte att få fram specificerade uppgifter gällande volym av brukare i förhållande till lokal- och personalkostnader samt eventuellt övriga kostnader. Redovisningen ska ske i delårs- och helårsboksluten.
- Socialnämnden tilldelas 1 mnkr till fortsatt alkohol- och drogförebyggande arbete för barn och ungdomar.
- Ny avgift avseende tillsyn vid försäljning av E-cigarett och påfyllningsbehållare införs den 1 januari 2018 (se bilaga för taxor och avgifter). Avgiften har stöd i ny lagstiftning, som träder i kraft under år 2017.

Specifikation till driftbudget Socialnämnden

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	329 779	-158 870	170 909
Kommundirektörens underlag till budget 2018	347 709	-163 917	183 792
Alliansens förslag till budget 2018	345 709	-163 917	181 792
<i>Socialdemokraternas förslag</i>			
Ramhöjning med ytterligare 1%			1 700
Ramförstärkning			3 400
Socialdemokraternas förslag budget 2018			186 892

Förslag till beslut

53. Socialnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under socialnämnden.
54. Socialnämnden får i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att det förebyggande arbetet i skolorna mot alkohol och narkotika börjar i yngre årskurser.
55. Socialnämnden får ett permanent tillskott på sammanlagt 3,4 mnkr i budget 2018. Inom denna ramhöjning ryms en satsning på arbetsmiljön för socialsekreterarna.

Vård- och omsorgsnämnden

Omsorgen om våra gamla tillhör kommunens viktigaste kärnverksamhet. De som har byggt upp vårt samhälle och vår välfärd ska få en bra och värdig ålderdom. Vi socialdemokrater ser många goda exempel i Värmdös äldreomsorg, men också flera stora utmaningar.

Våra verksamheter redovisar kontinuerligt stora underskott. Personalen är hårt ansträngd. Vi har rekryteringsproblem, både bland verksamhetspersonal och biståndsbedömare. Administration äter upp tid som skulle kunna gå till vård och omsorg. Det saknas platser på äldreboenden. Det saknas gruppboenden. Det saknas korttidsboenden. Äldre män och kvinnor plågas av ensamhet och otrygghet i hemmet, men erbjuds bara mer och mer hemtjänst. Hemtjänstutförare stressar för att hinna servera måltider på 15 minuter. Vår biståndsbedömning för särskilt boende och enligt LSS saknar rättssäkra kriterier. Vi blir allt fler äldre i Värmdö och vi lever allt längre. I takt med den utvecklingen blir många också multisjuka med stora vårdbehov som följd. Föräldrar till funktionsnedsatta barn har svåra förutsättningar för att få vardagspusset att gå ihop, och kommunen har det senaste året gjort det än svårare med besparingar på kontaktperson och ledsagning. Det görs besparingar på maten. Personalen har höga sjukskrivningstal och många tvingas jobba deltid.

I vår budget för 2017 investerar vi därför för att möta dessa utmaningar, för vårt samhälles mest utsatta, de äldre och funktionsnedsatta, för fler händer i omsorgen, stöd till utbildningsinsatser bland personal och stöd till organisationer som jobbar med äldre och funktionsnedsättningsfrågor. Vi har kraftfulla förslag för att möta utmaningarna och ge en stabil plattform för framtiden.

Under kommunstyrelsen lägger vi också förslag att utlokalisera delar av kommunens verksamhet till öarna, till exempel som ett led i arbetet med digitalisering. Viss handläggning och digital övervakning kan ske på öarna i takt med fiberutbyggnaden. En del av vård- och omsorgsnämndens verksamheter är särskilt lämpade för detta.

Reformförslag 2018

Äldreomsorg

För att äldre ska ha ett bra liv där de kan bestämma över sin vardag föreslår vi:

- Vård- och omsorgsnämndens budget och pengbelopp uppräknas generellt med 2 procent jämfört med 2017.
- God och näringsriktig mat har en oerhört stor påverkan på vårt mående och vår livskvalitet. Därför satsar vi på god näringsriktig mat i hemtjänsten och på de särskilda boendena. För ändamålet avsätts 2,5 mnkr.
- Vård och omsorgsnämnden ges i uppdrag att skrota minuthetsen i hemtjänsten och införa behovsbaserad hemtjänst där brukarens behov avgör.
- För att alla ska kunna känna sig trygga i sina hem så fortsätter vi sänka kostnaderna för trygghetslarm stegvis för ändamålet avsätts 0,5 mnkr.

- Vård och omsorgsnämnden ges i uppdrag att Införa en Hålla hand-garanti vid vård i livets slutskede.
- Elcyklar som möjliggör för boende och personal att tillsammans ge sig ut och cykla införskaffas till kommunens särskilda boenden, 0,1 mnkr tillförs investeringsbudgeten.
- Dagverksamheten för personer med demensdiagnos är en viktig del i många personers vardag. Kvaliteten på denna säkerställs genom den ramhöjning som nämnden får.

För att äldre ska ha möjlighet att bo i ett anpassat boende föreslår vi:

- Värmdö kommun har, som många andra kommuner i Sverige, demografiska utmaningar och en åldrande befolkning. Därför vill vi påbörja detaljplanearbetet av nya särskilda boenden och gruppboendestäder. Dessa utmaningar behöver även en del kreativa lösningar varför förvaltningen får i uppdrag att i dialog med Ingarö SeniorBoende kooperativa hyresrättsförening utreda förutsättningarna för särskilt boende och/eller gruppboendestäder på Vargbacken. För förprojektering av ytterligare ett särskilt boende och gruppboende avsätts 0,1 mnkr.
- Detaljplanearbetet för trygghetsboendet vid Gustavsgården ska återupptas omedelbart. Parallellt behöver hanteringen av konceptet trygghetsboenden utredas.

För att äldre ska möta kunnig och utbildad personal som jobbar under goda villkor föreslår vi:

- Satsning på friskvårdsarbetet för lägre kostnader inom verksamheten, större kontinuitet och bättre kvalitet i omsorgen.
- Att lägga större fokus på arbetsmiljöarbetet genom att satsa på ökad delaktighet för personalen i planeringen, bättre rutiner för arbetskläder och skor inom hemtjänsten och på gruppboendena samt rätt till heltid för all vård och omsorgspersonal.

Funktionsnedsättningsområdet

För att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att vara fullt delaktiga i alla delar av det sociala, ekonomiska, kulturella och politiska livet på likvärdiga villkor föreslår vi:

- Den kroniska underbudgeteringen av vård- och omsorgsnämnden fortsätter och går ut över funktionsnedsatta personer som enligt LSS har rätt till insatser. För att säkerställa att alla personer med rätt till insatser får sina individuella behov tillgodosedda tillskjuter vi de medel som saknas i budgeten, (1,3 mnkr).
- Vård och omsorgsnämnden får i uppdrag att genomföra ett försöksprojekt där brukarna själva bestämmer över sin ledsagningsstid i enlighet med SKLs projekt Förändra radikalt i Laholm.
- Vård- och omsorgsnämnden ges även i uppdrag att omarbete riktlinjerna för LSS-området så att lagstiftarens intentioner med lagen tydligt framgår av riktlinjerna.
- För att säkerställa att politiska företrädare har den kompetens som är nödvändig för att kunna bedöma stödbehovet enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

(LSS) erbjuds nämndens ledamöter kompetensutbildning inom området som en del i fullföljandet av deras förtroendeuppdrag.

För att personer med funktionsnedsättning ges goda möjligheter till utbildning och arbete föreslår vi:

- Vård och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda hur dagverksamheten och vägen ut i arbete och utbildning kan utvecklas och förbättras.
- Ersättningen för personer inom daglig verksamhet höjs till 10 kr/tim (från 6,34 kr/tim). För ändamålet avsätts 0,5 mnkr.

För att föräldrar och närstående ska få adekvat stöd föreslår vi:

- Nämnden ges i uppdrag att inrätta en LSS-lots/ombudsman för funktisfrågor för att bistå med information och vägledning om vilket stöd som finns i samhället för barn och vuxna med funktionsnedsättning samt vägledning till rätt myndighet eller instans. För ändamålet avsätts 0,3 mnkr

Förslag i Allians för Värmdös budget 2018 som vi ställer oss bakom:

- Nämnden kompenseras för ökade kostnader för internhyror med 3,5 mnkr, i summan ingår bl a utrymme för förhöjd hyra för Gustavsgården efter genomförd ombyggnad.
- Enligt kommunens modell för volymkompensation erhåller nämnden beträffande äldreomsorgen 14,3 mnkr i volymkompensation, mot bakgrund av att antalet äldre (85 år och äldre) blir flera. Dessutom medges kompensation för ökad verksamhetsvolym avseende funktionsnedsättning med 3,2 mnkr. Sammanlagt handlar det således om volymkompensation på 17,5 mnkr.
- Behovsnivåer är inte alltid stabila över tid, det sker förändringar av vårdtyngd mm som får ekonomiska konsekvenser. Senast i budget 2017 medgavs utrymme för att omvandla somatiska platser inom särskilt boende till demensplatser. I budget 2018 ges nämnden ytterligare medel, 2,0 mnkr, för att kunna hantera fluktuationer i behovshänseende.
- I övrigt medges en ramhöjning med 3 mnkr, att hanteras och prioriteras av vård- och omsorgsnämnden. Det är ett tillskott av generell karaktär, bl a i syfte att hantera merkostnader som framkommit av uppföljning.
- Enligt tidigare planering kommer 2018-2019 att uppföras trygghetsboende på Djurö, 100 mnkr, samtidigt utökas antalet platser i särskilt boende på Djurö, 40 mnkr. Vidare planeras för ett särskilt boende vid Pilhamn, Ingarö att uppföras senast 2019. I investeringsbudgeten markeras projektet med 125 mnkr, dock ska betonas att det ännu inte är avdömt om investeringen ska fullföljas i kommunens regi eller om annan intressent kommer att svara för byggnationen. Oavsett vad som väljs måste beaktas framtida driftkostnader, vilka kan skilja sig åt i storlek beroende på alternativ.
- Reinvesteringar i inventarier på särskilda boenden är eftersatta, därför avsätts 1,2 mnkr årligen för ändamålet.
- Vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att tiden för beviljade LSS-insatser medges tillsvidare om inte särskilda skäl finns för tidsbegränsning. Uppföljning skall ske vartannat år. Möjlighet till omprövning av beslut ska finnas om brukarens behov eller förutsättningar har förändrats. Beslutet börjar gälla från 1 januari 2018.

- Vidare ges nämnden i uppdrag att förtydliga den ekonomiska redovisningen beträffande fasta och påverkbara kostnader i syfte att få fram specificerade uppgifter gällande volym av brukare i förhållande till lokal- och personalkostnader samt eventuellt övriga kostnader. Redovisningen ska ske i delårs- och helårsboksluten.

Specifikation till driftbudget Vård och omsorgsnämnden

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	784 333	-348 644	435 689
Kommundirektörens underlag till budget 2018	835 579	-369 525	466 054
Alliansens förslag till budget 2018	835 579	-369 525	466 054
<i>Socialdemokraternas förslag 2018</i>			
Ramhöjning med ytterligare 1%			4 400
Matsatsning för hemtjänst och särskilt boende			2 500
Sänkt avgift för trygghetslarm			500
Förstärkning funktionsnedsättningsområdet			1 300
LSS-lots/ombudsman			300
Höjd ersättning daglig verksamhet			500
Förprojektering av grupp- och särskilda boenden			100
Socialdemokraternas förslag budget 2018			475 654

Förslag till beslut

57. Vård- och omsorgsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under vård- och omsorgsnämnden.
58. Vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att satsa på god och näringsrik mat i hemtjänsten och på särskilt boende. Maten ska utgå ifrån ett tydligt hållbarhetsperspektiv. Samtidigt genomförs och analyseras mätningar av matsvinnet i kommunens verksamheter, 2,5 mnkr.
59. Vård- och omsorgsnämnden tillförs 1,3 mnkr för ökat stöd till värmdöbor med funktionsnedsättning.
60. Vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att inrätta en LSS-lots/ombudsman för funktisfrågor för att bistå med information och vägledning om vilket stöd som finns i samhället för barn och vuxna med funktionsnedsättning samt vägledning till rätt myndighet eller instans. För ändamålet avsätts 0,3 mnkr
61. Vård- och omsorgsnämnden höjer ersättningen för personer inom daglig verksamhet till 10 kr/tim (från 6,34 kr/tim). För ändamålet avsätts 0,5 mnkr.
62. Vård- och omsorgsnämnden ska sänka avgiften för trygghetslarm, för ändamålet avsätts 0,5 mnkr.
63. Vård- och omsorgsnämnden ska delta i projektet "Cykling utan ålder" för ökad livskvalitet för äldre på egenregins särskilda boenden. För inköp av elcyklar med skjutsmöjlighet anslås 1 mnkr investeringsmedel.
64. Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att starta förprojektering av nya grupp- och särskilda boenden, 0,1 mnkr.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden

Vi socialdemokrater prioriterar framtidsfrågor, därför sätter vi miljön i centrum. Lokalt – nära människor, företag och organisationer – kan vi som kommun göra skillnad. Det ska vara lätt att göra rätt. Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden har ett stort ansvar i arbetet med Värmdö kommuns miljömål då alla sex mål går att koppla till nämndens verksamhet.

En utmaning för samhället är att minska användningen av farliga kemikalier. Vi vet inte fullt ut effekterna av alla miljöstörande ämnen som används. Men vi vet att konsekvenserna är stora och oönskade.

Det är viktigt att kommunen anstränger sig för att vässa servicen för sina medborgare. Ett professionellt bemötande, korrekt och effektiv behandling av bygglov och tillstånd för enskilda VA-lösningar är ett viktigt fokus för nämnden. Värmdös kommunikation med medborgare och kunder inom näringsliv och offentlig sektor ska präglas av lättillgänglig och lättbegriplig information och god service.

Reformförslag 2018

- Ramen för bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden räknas inte upp jämfört med 2017.
- För att nå en giftfri miljö och hav i balans ges nämnden i uppdrag att ta fram en lokal handlingsplan för giftfri vardag i Värmdö, med betoning på kommunens tillsyn på kemikalieområdet.
- För att underlätta för medborgare som behöver byta sitt enskilda avlopp avsätter vi 0,5 mnkr till den populära rådgivningstjänsten.
- Bygg, miljö och hälsoskyddsnämnden får även i uppdrag att satsa på förbättrad service och information till näringslivet och medborgarna genom ökad digitalisering.

Förslag i Allians för Värmdös budget 2018 som vi ställer oss bakom:

- *Vidare höjs nämndens bruttoram med 1,0 mnkr, vilket möjliggör personalförstärkningar. Förstärkningarna förutsätts täckas med intäkter, således höjs nämndens intäkter i budgeten lika mycket som kostnaderna.*

Specifikation till driftbudget Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	38 468	-31 854	6 614
Kommundirektörens underlag till budget 2018	39 853	-33 173	6 680
Alliansens förslag till budget 2018	39 853	-33 173	6 680
<i>Socialdemokraternas förslag 2018</i>			
Nej till Tillägg lön och inflation			- 67
Rådgivning enskilda avlopp			500
Socialdemokraternas förslag budget 2018			7 113

Förslag till beslut

64. Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens budget fastställs för år 2017 i enlighet med de uppgifter som redovisas under bygg-, miljö-, och hälsoskyddsnämnden.
65. Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdras ta fram en lokal handlingsplan för giftfri vardag i Värmdö.
66. För rådgivning om enskilda avlopp avsätts 0,5 mnkr. Därutöver får bygg-, miljö och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att satsa på förbättrad service och information, bland annat genom fortsatt digitalisering, till näringslivet och medborgarna

Näringslivsnämnden

Ju fler som jobbar desto bättre kan välfärden och Värmdö bli. Socialdemokraterna vill bidra till att fler startar och driver företag och få fler arbetstillfällen i kommunen. I den Affärsplan Värmdö som vi utvecklat visar vi hur infrastrukturen kan stärkas och näringslivskontakterna förbättras genom en aktiv och näringslivsorienterad politik i dialog med näringslivet. Arbetslöshet är ett slöseri med människors förmåga som är kostsamt både för individen och för samhället. Därför lanserar vi ett Värmdökontrakt, för när alla jobbar blir Värmdö starkare.

Vi har en hög sysselsättningsgrad i Värmdö kommun. Men det finns de som har det svårare att komma in på arbetsmarknaden, bland annat ungdomar och nyanlända. Ett liv som startas i arbetslöshet kan leda till förlorad framtidstro och ett långvarigt utanförskap.

Därför vill vi införa en nolltolerans mot ungdomsarbetslöshet och sysslöshet. Vi menar att alla Värmdös unga ska arbeta eller studera. För att ge alla våra ungdomar möjligheten att etablera kontakter på arbetsmarknaden inför vi en första jobbet garanti där alla har rätt till ett sommarjobb under skoltiden.

Därför vill också göra Värmdö bäst i Sverige på etablering genom att se till så att alla som läser SFI också praktiserar. Vi gör SFI:n till SFY/SFX med en praktikplats från dag ett.

En tydlig förväntan på att alla som kan jobba ska jobba, med en vassare matchning som möter de lokala Värmdöföretagens behov. Så säkrar vi att fler Värmdöbor får känna friheten som kommer av att ha ett jobb.

För att underlätta näringslivets villkor i skärgården vill vi se över möjligheten att stötta nätverkande och mötesplatser. Som ett första steg föreslår vi att skolbyggnaden på Sandhamn i väntan på bärkraftig skolverksamhet utreds som företags-/nätverks-/föreningslokal.

Näringslivsnämndens budget räknas upp generellt med 1 procent jämfört med 2017.

Reformförslag 2018

För nolltolerans mot ungdomsarbetslöshet och hemmasitteri föreslår vi:

- Tidiga insatser för att motverka hemmasitteri.
- En första jobbet garanti som ger alla unga i åldrarna 15-17 som söker möjligheten att få ett sommarjobb.

För nollvision för långvarigt försörjningsstöd föreslår vi:

- Inför Värmdökontraktet - Den som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet eller funktionsnedsättning ska kunna matchas till ett jobb inom kommun, näringsliv eller ideell förening med delvis subventionerade tjänster.

För ett näringsklimat där Värmdös Näringsliv får bra förutsättningar att växa, pratar väl om kommunen och rekommenderar andra att etablera sig här föreslår vi:

- Inför ett näringslivsråd som ger mer makt över näringslivsfrågorna till näringslivet själva.
- Använd innovationsupphandling för att främja det lokala näringslivets innovatörer
- Inled en Värmdöoffensiv: Uppvakta större arbetsgivare inom ITK, life science, bioekonomi och flygteknik för att få större företag att etablera sig här.
- Stötta näringslivet i skärgården genom ökad digitalisering i kommunen och underlätta för fysiska mötesplatser.
- Utred etablering av turistbyrå i Gustavsbergs hamn för bättre guidning och stöd för näringslivet.

För att vara bäst i Sverige på etablering föreslår vi:

- Alla som läser SFI ska praktisera, på Värmdö lär man sig svenska på en arbetsplats. Vi gör SFI:n till SFY/SFX. Därför tillsätter vi även en praktiklots, (0,6 mnkr)
- Ökad samverkan med andra nämnder, civilsamhället och näringslivet.

Förslag i Allians för Värmdös budget 2018 som vi ställer oss bakom:

- Nämnden ges utökad budget för systemstöd, bl a verksamhetsstöd för nyanlända. Ramen höjs stadigvarande med 0,1 mnkr, därtill medges 0,1 mnkr tillfälligt 2018.

Specifikation till driftbudget Näringslivsnämnden

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	78 791	-37 038	41 753
Kommundirektörens underlag till budget 2018	84 680	-42 411	42 269
Alliansens förslag till budget 2018	84 680	-42 411	42 269
Socialdemokraternas förslag 2018			
Jobblots			600
Socialdemokraternas förslag budget 2018			42 869

Förslag till beslut

68. Näringslivsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under näringslivsnämnden.
69. Jobblots införs för praktikmöjligheter på SFY/SFX, 0,6 mnkr.
70. Utred om skolbyggnaden på Sandhamn i väntan på bärkraftig skolverksamhet kan användas som företags-/nätverks-/föreningslokal.
71. Näringslivsnämnden får i uppdrag att utreda etablering av turistbyrå i Gustavsbergs hamn.

Tekniska nämnden

I ett växande Värmdö behövs en fungerande infrastruktur. Det gäller framkomligheten på våra vägar, bra kollektivtrafik och resor till övriga delar av regionen.

Det är viktigt att se sambandet mellan boende, arbete, service och livskvalitet. För det krävs goda kommunikationer och klok samhällsplanering. Värmdö har en fantastisk potential med sin natur, skärgård och kulturhistoria. Men geografin och naturen innebär också utmaningar. Tillgänglighet och framkomlighet är avgörande för en god livsmiljö och en positiv utveckling för Värmdö.

Möjligheten att resa kollektivt är central för Värmdös utveckling. Den kommer att bli allt viktigare i takt med att Värmdö växer. Allt resande kommer inte att kunna ske med växande biltrafik. Trafikverkets prioriteringar för vägtrafiken i framtiden kommer att vara för kollektiv- och nyttotrafik. Värmdö kommun måste ta ansvar för att göra kollektivresandet så enkelt som möjligt. I detta ingår även satsningar på infartsparkeringar och parkeringshus för bilar och service till cyklister utmed kollektivtrafiknätet.

Tekniska nämnden ansvarar för att utföra renoveringar av skollokaler och skolgårdar samt uppföra lekplatser. I Värmdö har alliansen under många år låtit skollokaler och skolgårdar förfalla. Ekedalskolan är ett sådant exempel och vi föreslår att i 2018 års budget renovera och bygga ut skolan, medel avsätts för att kunna hantera alternativ 2. Skolgården på Viks skola behöver en extra upprustning. Utemiljöerna för mellanstadiet och högstadiet är också mycket eftersatta. Vi ser också behov av att ytterligare tillgänglighetsanpassa lokaler och gårdar så att alla får en bra skolmiljö. Vi vill att barn och elever har bra lärmiljöer i förskolan och skolan.

Tekniska nämndens generella rambudget räknas inte upp jämfört med 2017. Flera investeringar leder till ökade kapitalkostnader under 2018, nämnden kompenseras för ändamålet med 5,0 mnkr. Nämnden ges också tillskott, 1,4 mnkr, för utökade driftuppdag.

Vid närmare granskning av beräkningsunderlaget för fastighetsbudgeten revideras utgångspunkten i kommundirektörens underlag och reduceringen minskas med 2,8 mnkr (besparing på 2 mnkr).

Reformförslag 2018

För att skapa god infrastruktur som uppmuntrar miljövänliga val och skapar en trygg och fungerande vardag föreslår vi:

- Utbyggnad av fler infartsparkeringar. Nämnden uppdras också att förbättra underhållet av egna infartsparkeringar. I samband med utbyggnaden ska också laddstolpar för elfordon planeras. Kommunen bör samverka med en kommersiell aktör som bidrar till investeringen och driften av dessa. Totalt avsätts 10 mnkr i investeringsbudgeten.
- Tekniska nämnden ges i uppdrag att utreda bygget av ett nytt parkeringshus, gärna kompletterad med butiks-/näringslivslokaler, i Gustavsbergs hamnområde.

- Fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägar är nödvändigt. Värmdö kommun måste även svara för säkra övergångar/tunnlar, särskilt i anslutning till skolor och andra platser där barn rör sig, även under trafikverkets vägar. Verkställ cykelplanens mål om tydligare skyltning, servicestationer för cyklar samt etablera laddningstationer för el-cykelbatterier. Under 2018 ska en handlingsplan för cykelplanen tas fram.
- Wifi på centrala platser är en viktig satsning för kommunen, det förenklar vardagen för värmdöbor och ökar attraktiviteten för turister. Därför föreslår vi att Värmdö kommun i likhet med Linköping och inrättar wifi på centrala platser, förslagsvis Gustavsbergs hamn och centrum (0,3 mnkr avsätts i investeringsbudgeten).
- Förbättra offentlig ljussättning. Klok ljussättning åstadkommer många mervärden, bl a ökat trygghet och trivsel, bättre trafiksäkerhet och minskad energiförbrukning. Vi vill höja takten i omställningen till mer kostnads- och klimateffektiva belysningsarmaturer (1 mnkr avsätts i investeringsbudgeten).
- Planeringen av en trafiksäker övergång i Hagaberg avvaktas för att samordnas med utredningen av en övergång vid Grävlingstigen, investeringen skjuts därför upp ett år.

För att värmdöborna ska ha god tillgång till förskole- och skollokaler, gårdar samt lekparker i kommunens olika delar föreslår vi:

- Upprustning av skolgårdar och skolmiljöer. En stimulerande lärmiljö ger bättre studieresultat och verkar positivt för elevhälsan. Därför investerar vi för en upprustning av förskolors och skolors inomhus- och utomhusmiljöer. Fokus 2018 ligger på åk 4-9 samt på Viks skola. (8 mnkr avsätts i investeringsbudgeten)
- Utredda ansvarsfrågan för förskole- och skolgårdar samt lägga förslag på en tydlig och hållbar organisation för underhåll av desamma i samarbete med utbildningsnämnden.
- Trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid Ekedal och Munkmora. Säkerheten kring våra skolor måste förbättras så att barnen på ett enkelt och säkert sätt kan ta sig till skolan (4 mnkr utöver alliansens budget avsätts i investeringsbudgeten).
- För att skapa ett hållbart samhälle investerar vi i attraktiva lek- och mötesplatser. Tekniska nämnden ges i uppdrag att bygga två nya tillgänglighetsanpassade lekparker i olika kommundelar. Nämnden ges även i uppdrag att utarbeta ett lekplatsprogram där en långsiktig utvecklings- och investeringsplan för lekparker görs. (För lekparkerna avsätts 5 mnkr i investeringsbudgeten).

För det ska vara lätt att göra miljöriktigt rätt för värmdöborna när det gäller sopor, avfall och vatten och avlopp föreslår vi:

- Nämnden ges i uppdrag att under året utarbeta ett "adoptionsprogram" för återvinningsstationer. Det möjliggör för föreningar att, mot en ersättning, tar hand om en ÅVS för minskad nedskräpning och för att säkerställa att sorteringen följs.
- Nämnden ges även i uppdrag att utreda och i de fall det är möjligt inom ram implementera återbruksverksamhet på utvalda återvinningsstationer.
- Hållbart båtliv med fler latrintömningsstationer. Värmdö ska vara ledande inom levande skärgård, med en kraftfull VA-utbyggnad men också med smartare miljölösningar till sjöss. Vi initierade projektet "Hållbart båtliv" och ser stora möjligheter att utveckla konceptet. Därför föreslår vi bland annat att tekniska nämnden ges medel för mobil

latrintömningsstation i skärgården. För ändamålet avsätts 1 mnkr i investeringsbudgeten.

- Rent vatten: Ta fram tillförlitliga tekniska lösningar för att undvika att bräddningar sker i Torsbyfjärden (5 mnkr investeringsbudget)
- Uppmuntra och stötta lokala VA-lösningar i skärgården och områden där kommunalt VA och PFO-förändring inte sker inom överskådlig framtid.

Specifikation till driftbudget Tekniska nämnden

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	272 035	-232 662	39 373
Kommundirektörens underlag till budget 2018	273 483	-233 060	40 423
Alliansens förslag till budget 2018	278 317	-233 060	45 257
<i>Socialdemokraternas förslag 2018</i>			
Nej till Tillägg lön och inflation			- 384
Återföring driftnetto fastighetsenheten			- 2 000
Socialdemokraternas förslag budget 2018			43 257

Taxefinansierad verksamhet

Kostnadsutvecklingen inom hämtningen av avfall och slam är inte acceptabel. Situationen med ökande kostnader och låg möjlighet att påverka prisbilden, leder till för medborgarna orimliga avgiftshöjningar.

Kommunen har också uppenbara svårigheter att få tag i privata entreprenörer nödvändiga för en hållbar ekonomisk och miljömässig utveckling av Värmdös VA-utbyggnad. Nu behövs kraffttag för att förbättra ekonomin och servicegraden.

Vi vill se åtgärder som leder till ökad konkurrens, främjad kapacitet, bättre resursutnyttjande och kontroll, lägre kostnader, ökad transparens och effektivare hämtningar med minskad klimatpåverkan.

Därför vill vi utreda förutsättningarna för sänkta kostnader och effektivisering inom de taxefinansierade verksamheterna - VA, slam- och sophämtning - till exempel genom strategisk partnering och bättre upphandlingsstyrning.

Socialdemokraterna ställer inte upp på investeringen av en jätteinvestering av ny återvinnings- och kretsloppscentral i Kil för att lösa Nacka kommuns behov. Anläggningen är extremt dyr i ett läge där Värmdö kommuns investeringar skenar. Anläggningen ska också ersätta

återvinningscentralen i Brunn. Det är ett avlägset läge för de allra flesta värmdöbor och svårtillgängligt med cykel, gång och kollektivtrafik. Vi vill därför att det arbetet omedelbart avslutas och att anläggningen som nu flyttas från Brunn till Ekobacken permanentas där i stället. Genom det beslutet sparar kommunens medborgare en investering på 100 mnkr. Det motsvarar Alliansens föreslagna höjda renhållningstaxa på 5 procent för åren 2020 och 2021.

Vi upplever också en svårighet att följa upp kostnadsutvecklingen genom att slam- respektive sophämtning ingår i samma kollektiv. Därför vill vi att dessa nu börjar särredovisas. Därefter bör kommunen överväga om det finns skäl att bilda två separata kollektiv.

Med det prekära läget kommunens taxekollektiv befinner sig i beroende på tidigare ogenomtänkta politiska beslut och dålig styrning av upphandlingar och bristande kostnadskontroll, krävs kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med underskotten i kollektivets ekonomi. Alliansens föreslagna höjning på 9 procent är en chockeffekt för våra 28 000 hushåll som har sophämtning. Slamtaxan ska öka ännu mer, 10 procent. Det tycker vi är helt orimligt och praxis att underskott ska hämtas hem inom tre år är inte lagens enda möjlighet. SKL och lagens förarbeten (prop 2005/06:78) är tydliga med att om det finns en tydlig plan från kommunens sida hur underskottet ska balanseras går det att ta längre tid i anspråk. Det tycker vi är det enda rimliga i dagens situation. Det vill vi därför uppdra åt förvaltningen och som en konsekvens kan vi hålla nere avgiftshöjningen till 2 procent per år fram till 2026.

Värmdös VA-anslutningsavgifter är enligt Nils Holgersson-undersökningen bland de högre i landet. Det får stora konsekvenser på produktionskostnaden vid byggandet av hyresrätter, vilket också hyresrättsproducenter i Värmdö vittnar om. Hyresrättsboende är mer priskänsliga än bostadsrättsinnehavare som med statligt subventionerade lån har lättare att möta en viss höjd kostnad. Vi skulle därför vilja utreda konsekvenserna av en differentierad taxa för anslutningar av hyresrätter och bostadsrätter. Eftersom det byggs en hyresrätt på tre bostadsrätter kan kollektivets sänkta intäkt för hyresrätter slås ut på betydligt fler bostadsrätter.

Förslag till beslut

71. Tekniska nämndens skatte- och taxefinansierade verksamhetsbudgetar fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under tekniska nämnden.
72. Tekniska nämnden uppdras att ta fram en plan för att utjämna nuvarande underskott till 2026, vilket, i kombination med stoppad investering i Kil, sannolikt leder till en taxehöjning om endast 2 % per år för renhållning och slam från och med 2018.
73. Tekniska nämnden får i uppdrag att öka utbyggnadstakten och förbättra underhållet av infartsparkeringar och utrusta dem med laddstolpar för elbilar (10 mnkr avsätts i investeringsbudgeten).
74. Tekniska nämnden ges i uppdrag att rusta upp förskolors och skolors inomhus- och utomhusmiljöer, fokus 2018 ligger på åk 4-9 samt på Viks skola (8 mnkr avsätts i investeringsbudgeten).

75. Tekniska nämnden ges i uppdrag att genomföra trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid Farstavikens skola Ekedal och Munkmora, i dialog med berörda parter (ytterligare 4 mnkr avsätts i investeringsbudgeten).
76. Tekniska nämnden ges i uppdrag att bygga två nya lekparkar och ta fram ett lekplatsprogram (långsiktig utvecklings- och investeringsplan för lekparkerna), 5 mnkr avsätts i investeringsbudgeten.
77. Tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram tillförlitliga tekniska lösningar för att undvika att bräddningar sker i Torsbyfjärden (5 mnkr investeringsbudget).
78. Tekniska nämnden uppdras utreda förutsättningarna för sänkta kostnader och effektivisering inom de taxefinansierade verksamheterna - VA, slam- och sophämtning - till exempel genom strategisk partnering och bättre upphandlingsstyrning.
79. Tekniska nämnden uppdras utreda möjligheten att inom taxekollektivet sänka VA-anslutningsavgiften för nyproducerade hyresrätter.

Bilaga 1: Investeringsbudget

Sammanfattning investeringar

Allians						
tkr	Budgetmedel		Genomförande			
	Budget	Budget				
	2017	2018	2017	2018	2019	2020
Lokalförsörjningsplan	604 000	343 000	377 241	336 000	484 000	250 000
Kommunen exkl taxefinansierad verksamhet	205 911	82 272	132 782	142 942	90 050	79 150
Kommunen taxefinansierad verksamhet	123 511	197 450	196 439	149 813	71 863	102 400
TOTALT INVESTERINGSBUDGET	933 422	622 722	706 462	628 755	645 913	431 550
Brottoinvesteringar totalt	933 422	622 722	706 462	628 755	645 913	431 550
Summa genomförande 2018-2020 allians						1 706 218
Socialdemokraterna						
tkr	Budgetmedel		Genomförande			
	Budget	Budget				
	2017	2018	2017	2018	2019	2020
Lokalförsörjningsplan		285 000		278 000	462 000	238 000
Kommunen exkl taxefinansierad verksamhet		116 572		143 242	102 650	104 150
Kommunen taxefinansierad verksamhet		71 863		102 400	152 450	87 425
TOTALT INVESTERINGSBUDGET		473 435		523 642	717 100	429 575
Summa genomförande 2018-2020 S						1 670 317
Diff allians - S		149 287		105 113	-71 187	1 975
Diff genomförande 2018-2020 allians - S						35 901

Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplan	SOCIALDEMOKRATERNA			
mnkr	Årsbudget	Genomförande		
	Budget			
Objekt	2018	2018	2019	2020
Reinvesteringar fastigheter	35 000	35 000	35 000	35 000
Energiåtgärder	12 000	12 000	12 000	12 000
Yttre miljö skolor	5 000	5 000	5 000	5 000
Brandskyddsåtgärder SBA	5 000	5 000	5 000	5 000
Underhåll fastigheter	10 000	10 000	10 000	10 000
Tillgänglighetsanpassningar	3 000	3 000	3 000	3 000
Ingarö föreningshus				
Reservkraft -Äldreboenden				
Kattholmen				
Omb/renov Gustavsgården				
Omb Skärgårdsvägen 17				
Förskola Charlottendal	5 000	35 000		
Förskola Värmdö			40 000	
Farstaviken/Kvarnbergsskolan	25 000	25 000		
Skola Farstaviken/Ekedal			148 000	148 000
Porslinsfabriken	42 000	42 000		
Särskilt boende Pilhamn	125 000		125 000	
Gruppboende LSS			16 000	
Gruppboende SoL				20 000
Beroendeboende	5 000	5 000		
Daglig sysselsättning Hemmesta	10 000	10 000		
Djurö Trygghetsboende		50 000	45 000	
Djurö Särskilt boende		18 000	18 000	
Ingarö IP, Köp (övertagande av lån)	3 000	3 000		
Ekvallen, återköp idrottsplats		20 000		
Ekvallen reinv. Inom Reinv.fastigheter ovan				
Totala fastighetsinvesteringar	285 000	278 000	462 000	238 000

Investeringar per nämnd

Investeringsbudget 2018 mnkr		SOCIALDEMOKRATERNA			
		Budgetmedel			
		Budget	Genomförande		
Objekt	2018	2018	2019	2020	
Kommunstyrelse	38 112	38 112	37 800	37 000	
Investeringsram mark och exploatering	35 000	35 000	35 000	35 000	
Detaljplaner egen mark	2 000	2 000	2 000	2 000	
Grönstrukturplan	150	150			
Naturvårdsskötsel Farsta Gravk. och Ebbalund					
Bidrag naturvårdsskötsel					
Naturresevat	962	962	800		
Teknisk nämnd	59 060	63 506	51 050	21 450	
Reinvesteringar kommunala vägar	0	0	4 500	4 500	
Tillgänglighetsanpassningar busshållplatser					
Statlig medfinansiering busshållplatser					
Tjustvik lokalutveckling	0	0	3 000		
Cirkulationsplats Mölnvik		4 446			
Möblering offentlig miljö	300	300	300	300	
Uppbyggnad elladdningsstolpar					
Utveckling naturområdet runt simhallen del 2					
Lekplatser	5 500	5 500	500	500	
Cykelparkeringar					
Statlig medfinansiering cykelparkeringar					
Gång- och cykelvägar					
Gång- och cykelvägar, kommunala vägar	15 500	15 500	10 500	4 500	
Trafiksäker övergång Hagaberg	0		19 000		
Sandsilo Mörkdalen	0		600		
Belysningsarmaturer	1 000	1 000	1 000		
Trafiksäkerhetsåtgärder	7 000	7 000	3 000	3 000	
Gångbroar	500	500			
Projekt med medfinansiering	11 080	11 080	10 000	10 000	
Medfinansiering till projekt	-4 220	-4 220	-3 500	-3 500	
Offentliga toaletter			800	800	
Ingarö lokal	500	500			
Belysning GC Ålstäket-Hemmesta	1 000	1 000	1 000	1 000	
Ekobacken. Iordningsställande av inköpt fastigh.					
Latrintömningsstationer	1 000	1 000			
Övriga investeringar skattekollektiv inkl. t.ex. stomnät, upprustningar	600	600	350	350	
Utbyggnad av fler infartsparkeringar inkl laddstolpar	10 000	10 000			
Kostnadsfritt Wifi	300	300			
Förbättra offentlig ljussättning	1 000	1 000			
Rusta upp mellan- och högstadiernas utomhusmiljöer- fokus på åk 4-9	8 000	8 000			
Utbildningsnämnd	2 100	8 062	1 600	7 500	
Inventarier mm. Kvarnbergsskolan		6 962			
Inventarier mm. Ekedalsskolan				7 500	
Inventarier mm. Charlottendal	2 100	500	1 600		
IKT-utrustning		600			
Vård och omsorgsnämnd	1 300	1 300	1 200	1 200	
Inventarier	1 200	1 200	1 200	1 200	
Elcyklar	100	100			
Kultur- och fritidsnämnd	16 000	32 262	11 000	37 000	
Beslutade inv. tom 2016		4 662			
Ram för idrotts-, fritids-, och kulturanlägg.	3 000	2 600	3 000	3 000	
Konstgräsplaner	10 000	22 000		9 000	
Ingarö IP upprustning			8 000		
Bokbuss	3 000	3 000			
Inredning/inventarier Porslinsfabriken		0	0	25 000	
Totalt Kommunen	116 572	143 242	102 650	104 150	

Investeringar taxefinansierad verksamhet

Kommunens taxefinansierade verksamhet	SOCIALDEMOKRATERNA					
	Budgetmedel		Genomförande			
Objekt	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020-	2018	2019	2020-
Renhållning						
Direktinvesteringar	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Reinvestering ÅVC Skärgård	200	200	200	200	200	200
Kretsloppscentral KIL	0	0	0	0	0	0
S:a Renhållning	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Vatten och avlopp						
Direktinvestering	950	1 000	1 050	950	1 000	1 050
Driftövervakning, LTA ledningsrätt	2 100	2 150	2 200	2 100	2 150	2 200
Reningsverk	2 000	0	7 000	2 000	0	7 000
Vattenverk	0	3 000	500	0	3 000	500
Dagvatten	8 400	5 000	3 500	8 400	5 000	3 500
VA-utbyggnad	168 050	153 000	121 800	126 038	114 750	121 800
Utbyggnad huvudledningar	22 500	29 250	35 600	16 875	21 938	35 600
Pumpstationer	6 300	3 400	3 500	6 300	3 400	3 500
VA-anslutningsinkomst	-64 050	-110 575	-83 950	-64 050	-110 575	-83 950
Rent vatten Torsbyfjärden	5 000			5 000		
S:a vatten och avlopp	151 250	86 225	91 200	103 613	40 663	91 200
Summa Taxefinansierad verksamhet	152 450	87 425	92 400	104 813	41 863	92 400

Bilaga 2: Finansiering av reformer

	mnkr jmf m allians
Neddragningar/effektivisering	
KS Kommunstyrelse	15,00
KFN Kultur och fritidsnämnden	5,00
BMHN Bygg, miljö och hälsoskyddsnämnd	0,07
TN Teknisk nämnd	2,38
Centralt avsatt utrymme, volymer	10,00
Centralt avsatt utrymme, konjunktur	5,90
OH-kostnader	2,00
Frisknärvaro-satsning	1,00
Besparing tjänstebilar	0,50
Överskott i enlighet med budgetdirektiv	9,45
Summa	51,30
Reformer/satsningar	
KS Kommunstyrelse	-1,00
UN Utbildningsnämnd	-34,00
KFN Kultur och fritidsnämnden	-0,50
SN Socialnämnd	-5,10
VON Vård och omsorgsnämnd	-9,60
BMHN Bygg, miljö och hälsoskyddsnämnd	-0,50
NLN Näringslivsnämnd	-0,60
Summa	-51,30